

17.12.2003

Terveyskeskusten lääkärikäynnit ja käynnit muun ammattihenkilökunnan luona 2002

Perusterveydenhuollon toimintatilasto 2002

Sanna-Mari Saukkonen

+358 9 3967 2363

sanna-mari.saukkonen

@stakes.fi

Hannu Rintanen

+358 9 3967 2456

hannu.rintanen@stakes.fi

Hanna Eronen

+358 9 3967 2346

hanna.eronen@stakes.fi

Kari Hakkarainen

+358 9 3967 2340

kari.hakkarainen@stakes.fi

Telefax

+358 9 3967 2459

Sosiaali- ja terveysalan tutkimus- ja kehittämiskeskus

Forsknings- och utvecklingscentralen för social- och hälsovården

National Research and Development Centre for Welfare and Health

Puhelin (09) 39 671

Telefon +358 9 396 71

Phone +358 9 396 71

Telefaksi (09) 3967 2459

Telefax +358 9 3967 2459

www.stakes.fi

ISSN 1459-2355 (Internet)

ISSN 1459-2347

(painettu - printed)

Perusterveydenhuollon avohoidon käyntitietojenkeruussa, sisältäen lääkärikäynnit ja muun ammattihenkilökunnan käynnit, kerätään tietoja terveyskeskusten itse tuottamista palveluista, sisältäen ajanvarauskäynnit ja päivystyskäynnit. Lukuihin sisältyvät terveyskeskusten ja terveyskeskuskuntayhtymien oman kunnan asukkaille tuottamat perusterveydenhuollon palvelut sekä ulkopaikkakuntalaisille tuotetut palvelut.

Vuonna 2002 perusterveydenhuollon avohoitokäyntejä oli yhteensä 24 943 685 käyntiä (ei sisällä hammahuollon käyntejä). Käyntejä oli noin 0,6 % aikaisempaa vuotta vähemmän. Lääkärikäyntien osuus kaikista käynneistä oli 38,6 % (yhteensä 9 624 248 käyntiä), vähennystä vuoden 2001 lääkärikäynteihin verrattuna oli 3,8 %. Keskimäärin avohoitokäyntejä oli 4,8 käyntiä asukasta kohti, joista lääkärikäyntejä oli 1,8 käyntiä asukasta kohti. Avohoitokäyntimäärien kasvu oli suurinta mielenterveyskäynneissä ja fysioterapiakäynneissä.

Sairaanhoitopiireittäin tarkasteltuna avohoitokäynneissä oli runsaasti vaihtelua. Avohoitokäyntien määrä asukasta kohti vaihteli HUS:n sairaanhoitopiiriin 4,0 käynnistä Itä-Savon, Keski-Suomen ja Etelä-Pohjanmaan sairaanhoitopiiriin 5,6 käyntiin asukasta kohti. Lääkärikäynneissä vaihtelu oli 1,5 käynnin ja 2,3 käynnin välillä asukasta kohti. Lääkärikäyntien osuus kaikista avohoitokäynneistä vaihteli sairaanhoitopiireissä 32 % - 42 % välillä. Vuoden 2001 avohoitokäynteihin verrattuna käyntimäärissä oli tapahtunut muutoksia, suurinta lasku oli Kainuun sairaanhoitopiirissä (6,1 %) ja suurin kasvu oli Etelä-Pohjanmaan sairaanhoitopiirissä (4,5 %).

Perusterveydenhuollon avohoidon tiedonkeruu oli ensimmäistä kertaa Stakesin vastuulla vuoden 2002 tiedonkeruun osalta. Tietojenkeruu uudistettiin internetpohjaiseksi aikaisemman paperitiedonkeruun sijaan ja tiedot kerättiin sähköisesti Notitia -tiedonkeruusovelluksen välityksellä. Tiedot avohoidon järjestämisestä saatiin lähes kaikista mannersuomen terveyskeskuksista, Ahvenanmaan terveyskeskus ei toimittanut tietoja

17.12.2003

Besök hos hälsocentralläkare samt besök hos övrig personal 2002

Statistik över primärvårdsverksamhet 2002

Sanna-Mari Saukkonen
+358 9 3967 2363
sanna-mari.saukkonen
@stakes.fi
Hannu Rintanen
+358 9 3967 2459
hannu.rintanen@stakes.fi
Hanna Eronen
+358 9 3967 2346
hanna.eronen@stakes.fi
Kari Hakkarainen
+358 9 3967 2340
kari.hakkarainen@stakes.fi
Telefax
+358 9 3967 2459

Sosiaali- ja terveystieteiden tutkimus- ja kehittämisskeskus

Forsknings- och utvecklingscentralen för social- och hälsovården

National Research and Development Centre for Welfare and Health

Puhelin (09) 39 671
Telefon +358 9 396 71
Phone +358 9 396 71

Telefaksi (09) 3967 2459
Telefax +358 9 3967 2459

www.stakes.fi

ISSN 1459-2355 (Internet)
ISSN 1459-2347
(painettu - printed)

Vid insamling av data om öppenvårdsbesök inom primärvården, som inkluderar läkarbesök och besök hos övrig personal, samlar man in uppgifter om tjänster som hälsovårdscentralerna tillhandahåller inbegripet tidsbeställning och jourbesök. Siffrorna omfattar de tjänster som hälsovårdscentraler och samkommuner för hälsovårdscentraler tillhandahåller samt de tjänster som tillhandahållits icke-ortsbor.

År 2002 var antalet öppenvårdsbesök inom primärvården totalt 24 943 685 (omfattar inte tandvårdsbesök). Antalet var cirka 0,6 % mindre än föregående år. Andelen läkarbesök av alla besök var 38,6 % (totalt 9 624 248 besök), dvs. en minskning på 3,8 % jämfört med antalet läkarbesök 2001. Det genomsnittliga antalet öppenvårdsbesök var 4,8 per invånare, av vilka läkarbesök var 1,8 besök per invånare. Ökningen av antal öppenvårdsbesök var störst när det gäller mentalvårdsbesök och fysioterapibesök.

Antalet öppenvårdsbesök varierar mycket i de olika sjukvårdsdistrikten. I relation till invånarantalet varierade antalet öppenvårdsbesök från 4,0 besök i Helsingfors och Nylands sjukvårdsdistrikt till 5,6 besök per invånare i Östra Savolax, Mellersta Finlands och Södra Österbottens sjukvårdsdistrikt. Läkarbesöken varierade mellan 1,5 och 2,3 besök per invånare. Läkarbesökens andel av alla öppenvårdsbesök varierade i sjukvårdsdistrikten mellan 32 % och 42 %. Jämfört med antalet öppenvårdsbesök 2001 hade antalet förändrats. Störst var minskningen i Kajanalands sjukvårdsdistrikt (6,1 %) och störst i Södra Österbottens sjukvårdsdistrikt (4,5 %).

Stakes ansvarade för första gången för insamlingen av data om öppenvården inom primärvården när det gällde uppgifterna för 2002. Datainsamlingen moderniserades till webbaserad i stället för den tidigare i pappersformat. Datan samlades in elektroniskt med hjälp av datainsamlingsprogrammet Notitia. Uppgifter om anordnande av öppenvård lämnades av nästan alla hälsovårdscentraler i Fasta Finland. Från hälsovårdscentralen på Åland erhöles inga uppgifter.

SISÄLLYS

1 TIIVISTELMÄ	2
2 VUODEN 2002 TIETOJENKERUUN KÄYTÄNNÖN TOTEUTUS JA MUUTOS VUODESTA 2001	2
3 TIETOJEN LUOTETTAVUUS	2
4 TIEDONKERUUN OHJEET JA ESILLE NOUSSEITA KYSYMYKSIÄ.....	3
5 VUODEN 2002 AVOHOITOKÄYNNIT JA MUUTOKSET VUODESTA 2001.....	5
6 LÄÄKÄRIKÄYNNIT JA ASIAKKAAT IKÄRYHMITTÄIN 2002 JA VERTAILU VUODEN 2001 TIETOIHIN.....	8
7 SAIRAANHOITOPIIRIKOHTAINEN AVOHOITOKÄYNTIEN VERTAILU	9
8 LIITTEET	15

Liite 1. Perusterveydenhuollon avohoitokäynnit terveyskeskuksittain ja kunnittain

Liite 2. Tiedonkeruun ohjeet

Liite 3. Lomake: Perusterveydenhuollon avohoitokäynnit, toimintavuosi 2002

Liite 4. Lomake: Perusterveydenhuollon myydyt ja ostetut käynnit 2002

Liite 5. Terveyskeskusten tilastoinnissa huomioitavaa

Liite 6. Liitetaulukot

2 VUODEN 2002 TIETOJENKERUUN KÄYTÄNNÖN TOTEUTUS JA MUUTOS VUODESTA 2001

Perusterveydenhuollon avohoidon tietojenkeruu vuoden 2002 osalta sisälsi kokonaisuudessaan perusterveydenhuollon avohoitokäyntitietojen, hammashuollon käyntitietojen ja terveyskeskusten myytyjen ja ostettujen palvelujen tiedonkeruun ja tilastoinnin.

Tässä raportissa käsitellään kokonaisuudessaan perusterveydenhuollon tiedonkeruuta ja sen etenemistä, sekä perusterveydenhuollon avohoitokäyntitietoja. Hammashuollon käynneistä julkaistaan erillinen raportti. Terveyskeskusten Perusterveydenhuollon myydyt ja ostetut käynnit -lomakkeessa ilmoittamat tiedot on toimitettu Tilastokeskukselle edelleen käsittelyä ja raportointia varten.

Kuntaliitto irtisanoi perusterveydenhuollon avohoidon tilastointisopimuksen niin, että vuosi 2001 oli viimeinen tilastovuosi, jonka terveydenhuollon kuntatilastojen tiedonkeruusta Kuntaliitto huolehti. Terveyskeskuksille 17.1.2002 lähetetyssä tilastokyselykirjeessä todettiin, että perusterveydenhuollon toimintatietojen keruutehtävä siirtyy sellaisenaan Stakesin hoidettavaksi.

Syksyn 2002 aikana Stakesissa määriteltiin vuoden 2002 tietojenkeruun sisältö. Tiedonkeruuseen ei sähköisen tiedonkeruu lomakkeen lisäksi tehty muutoksia ja perusterveydenhuollon palveluista jatkettiin käyntitietojen keräämistä entiseltä pohjalta, keskeisten ja välttämättömien avainlukujen ja -indikaattorien avulla (käyntien lukumäärä vuoden aikana yhteensä sekä hammashuollon käynnit vuoden aikana yhteensä). Aikaisempina vuosina kysytyjä kuntoutustietoja sekä laboratorio- ja röntgentutkimusten määriä, eikä lukumäärätietoa hoitopäivistä vuoden 2002 osalta kerätty.

Tiedonkeruu toteutettiin kahden lomakepohjan avulla: Perusterveydenhuollon avohoitokäynnit, toimintavuosi 2002 ja Perusterveydenhuollon myydyt ja ostetut käynnit 2002, joista edellä mainitun osalta tiedot kerättiin terveyskeskuksista ja terveyskeskuskuntayhtymistä kuntakohtaisina sekä ulkopaikkakuntalaisten käyntien osuus terveyskeskuksittain yhteenlaskettuna. Vuoden 2002 tiedonkeruu toteutettiin internetpohjaisena Helsingin liiketalouden ammattikorkeakoulun opiskelijan, Marja Päättiläisen, opinnäytetyönään rakentaman tiedonkeruusovelluksen (Notitia) avulla. Tässä raportissa käsitellään Perusterveydenhuollon avohoitokäynnit -lomakkeen perusteella kerättyä aineistoa terveyskeskusten / terveyskeskuskuntayhtymien tuottamista avohoitokäynneistä.

Vertailutietoina tarkistusprosessissa käytettiin Kuntaliitolta saatuja aikaisempien vuosien tilastotietoja, jotka oli tallennettu Excel -taulukoihin. Lukuisten tarkistusvaiheiden jälkeen päästiin aikaisempien vuosien tiedonkeruuta paremmalle luotettavuuden tasolle ja esimerkiksi ulkopaikkakuntalaisten käyntitiedoista saatiin aikaisempia vuosia luotettavimmat luvut. Tulevaisuudessa, avohoidon tietojenkeruuta tullaan kehittämään vuoden 2003 tiedonkeruussa sekä sisällön määrittelyjen että tietojenkeruulomakkeen käytettävyyden osalta ja myöhemmin Perusterveydenhuollon avohoidon tilastouudistusprojektissa myös tietojenkeruun sisältömuutoksien osalta.

3 TIETOJEN LUOTETTAVUUS

Tässä luvussa käsitellään Perusterveydenhuollon avohoitokäynnit -lomakepohjan sisältämän kahden taulukon (Perusterveydenhuollon avohoitokäynnit ja Lääkäriin avohoitokäynnit, asiakkaat ja potilaat) perusteella kerättyjen avohoitokäyntitietojen kattavuutta ja luotettavuutta.

Kaikkiaan 278 Suomen terveyskeskuksesta, saimme 275:stä tiedot vuoden 2002 avohoitokäynneistä (Perusterveydenhuollon avohoitokäynnit -lomake). Ahvenanmaan terveyskeskus (yhteensä 16 kuntaa) jäi tilastojen keruun ulkopuolelle, sillä terveyskeskus ei oman lainsäädäntönsä mukaan luovuta tietoja keskeisille viranomaisille. Karjalohjan terveyskeskuksesta ei saatu tietoja johtuen atk-järjestelmän puutteellisuudesta lukujen raportointiin ja resurssien vähäisyydestä tietojen käsin laskemiseen. Värtsilä puolestaan ilmoitti ostavansa kaikki palvelut Tohmajärven terveyskeskuksesta, eikä näin ollen palauttanut Perusterveydenhuollon avohoitokäynnit -lomaketta. Värtsilän avohoitokäynnit ilmoitettiin kuitenkin Tohmajärvi tilastoinnissa ulkopaikkakuntalaisten käynteinä. Näiden terveyskeskusten (Ahvenanmaan ja Karjalohjan) yhteenlaskettu väestömäärä on 0,5 % koko Suomen väestöstä. Kyseisten terveyskeskusten tilastotietojen puuttuminen ei siten aiheuta merkittävää puutetta avohoidon käyntilukumäärien tilastoinnissa. Väestöpohjaltaan 0,8 % väestöstä vastaava osa terveyskeskuksia ei pystynyt toimittamaan ulkopaikkakuntalaisten käyntitietoja eriteltynä.

Ikäryhmittäiset tiedot lääkärikäynneistä (Lääkäriin avohoitokäynnit, asiakkaat ja potilaat -lomake) saatiin hieman toiminnoista jaottelua huonommin. Väestöosuudeltaan noin 1 % suuruinen osa kunnista ei toimittanut lääkärin asiakkaiden ja potilaiden lukumääriä oman kunnan asukkaidensa osalta. Ulkopaikkakuntalaisten asiakkaiden ja potilaiden lukumäärätietoja ei toimittanut väestöosuudeltaan 7,1 % suuruinen osuus terveyskeskuksista. Kunnat ilmoittivat ikäryhmittäiset lääkärikäynnit lääkärin asiakas ja potilastietoja tarkemmin. Lääkärikäyntitiedot puuttuivat vain noin 0,2 % väestöosuudelta oman paikkakuntalaisten käynneistä ja noin 2,6 % väestöosuutta vastaavasta osasta terveyskeskusten ulkopaikkakuntalaisten käynneistä. Osassa terveyskeskuksia ulkopaikkakuntalaisten ikäryhmittäisiä käyntitietoja ei pystytty erottelamaan oman paikkakunnan käynneistä, joten kyseiset kunnat ovat ilmoittaneet käynnit oman paikkakunnan asukkaiden käynteinä.

Tiedonkeruun kahdessa eri taulukossa (käyntityypeittäin tilastoidut käynnit ja ikäryhmittäin tilastoidut käynnit) ilmoitetut lääkärikäyntiluvut tulisi vastata toisiaan eroavista tilastointilähtökohdista huolimatta. Yhteenlasketut lääkärikäynnit poikkeavat vuoden 2002 osalta kuitenkin noin puolen prosenttiyksikön verran. Siitä, mihin lääkärikäyntityyppiin tuo ikäryhmittäisen tilastoinnin vajavaisuus kohdistuu, ei pystytä tarkasti määrittelemään.

Liitteessä 5 on listattu edelleen seitsemän kansanterveystyön mielenterveyspalvelujen tuottajaa, jotka ovat ilmoittaneet mielenterveyskäynnit erikoissairaanhoidon avohoitokäyntitietoina. Niiden tuottamien mielenterveyskäyntien yhteenlaskettu määrä oli 324 139 käyntiä, kun perusterveydenhuollon avohoitokäyntitietojen yhteydessä mielenterveyskäyntejä oli kaiken kaikkiaan ilmoitettu noin 580 000. Tämä poikkeavuus on huomioitava mielenterveyskäyntien tarkastelussa. Tilanne oli sama vuonna 2001.

4 TIEDONKERUUN OHJEET JA TIEDONKERUUN YHTEYDESSÄ ESILLE NOUSSEITA ASIOITA

Tässä luvussa käsitellään tiedonkeruun aikana ohjeistuksen ohella esille nousseita asioita. Tiedonkeruun ohjeet ja tiedonkeruulomakkeet ovat kokonaisuudessaan liitteissä 2 - 4.

Fysioterapian tai mielenterveyskäyntien *ryhmähoitojen* osalta käynniksi lasketaan yhden henkilön yksi osallistumiskerta. Eli jos ryhmässä on esimerkiksi viisi henkilöä, lasketaan käynneiksi viisi käyntiä. Mielenterveyskäynteihin tilastoidaan käynnit, jotka ovat erikoissairaanhoidosta perusterveydenhuoltoon siirtynyttä mielenterveystyötä (*mielenterveystoimistot*).

Fysioterapiakäynneiksi ilmoitetaan myös *apuvälineiden luovutuskäynnit*, mikäli ne on kirjattu käynniksi fysioterapiahenkilöstön luona, muussa tapauksessa ei apuvälinekäyntejä ilmoiteta. Apuvälinekäyntiin liittyy usein käytön opastusta eli silloin se on syytä kirjata fysioterapiahenkilöstön luokse tehdyksi käynniksi.

Keikkalääkärien palvelut lasketaan mukaan kunnan omiin tuottamiin palveluihin, ja ne ilmoitetaan Perusterveydenhuollon avohoitokäynnit -lomakkeessa.

Kotikäynti äidin ja lapsen luo merkitään kahdeksi käynniksi, mikäli molemmat tutkitaan ja molempien tietoihin tehdään merkintöjä.

Alle kahden viikon ikäisen vastasyntyneen tilastointi. Lasten käynnit tilastoidaan ensisijaisesti lastenneuvolakäynneiksi. Jos käynti on tehty ensisijaisesti äidin tilanteen tarkastamiseksi synnytyksen jälkeen, niin käynti voidaan tilastoida äitiysneuvolakäynniksi. Jos järjestelmä kirjaa kaikki alle 2-viikkoisten lasten käynnit äitiysneuvolakäynneiksi eikä niitä voida tässä kyselyssä vaihtaa lastenneuvolakäynneiksi, asiasta pyydettiin ilmoittamaan.

Työterveyshuollon käynneistä mainitaan Työterveyshuoltolain 12§ ja 14§ mukaiset käynnit. Jos käynti on vain maatilán tietuutyypinen määráaikaistarkastus eli työpaikkaselvitys, niin sitä ei ilmoiteta. Tällöin katsotaan, että käynti ei ole tehty asiakkaan luo vaan "työpaikan luo".

Vuoden 2002 tietojenkeruun osalta kuntien *yhteispäivystyksen* tilastoinnista ei ollut olemassa yhtenäistä sääntöä. Luvut pyydettiin ilmoittamaan aikaisempien vuosien tilastointia vastaavalla tavalla, niin että tieto on vertailukelpoista. Peruseriaatteena oli, että kun asiakkaat hoidetaan toisella terveysasemalla, niin nämä lasketaan ostoiksi. Silloin toisen kunnan pitäisi ilmoittaa nämä käynnit ulkopaikkakuntalaisille tuotettuina palveluina. Vuoden 2003 tietojenkeruuseen ohjeistus on näiltä osin päivitetty.

Yleensä *saman päivän aikana* sairauden takia tulleet käynnit kirjataan virallisesti tilastoa varten yhdeksi käynniksi, mutta jos saman päivän aikana on lisäksi tehty muu selvästi erityyppinen käynti, niin se kirjataan toiseksi käynniksi.

Psykologin palvelut ostetaan yksityiseltä lääkäriasemalta siten, että psykologi tulee kerran viikossa pitämään vastaanottoa terveyskeskukseen. Koska toiminta tapahtuu omassa talossa ja käynnit on rekisteröity oman talon tietojärjestelmiin, niin nämä käynnit merkitään omaksi toiminnaksi.

Työterveyslääkärin palvelut hankitaan yksityiseltä lääkäriasemalta. Alkuvuodesta järjestely oli niin, että lääkäri tuli terveyskeskukseen pitämään vastaanottoa, mutta loppuvuodesta tilanne muuttui, ja nyt asiakkaat hoidetaan yksityisen lääkäriaseman tiloissa. Edellisen kohdan mukaisesti toiminnan tapahtuessa terveyskeskuksen tiloissa merkitään käynnit omaksi toiminnaksi kun taas yksityisellä lääkäriasemalla hoidetut käynnit merkitään ostopalveluiden puolelle.

Käyntejä, joissa lapsen (=asiakkaan) vanhemmat käyvät esim. puheterapeutin luona keskustelemassa lapsen *hoitosuunnitelmasta*, mutta lapsi ei ole itse paikalla eikä mitään "hoitoa" anneta, ei tarvitse ilmoittaa. Poikkeuksen tekevät omaisten käynnit ilman potilasta, mikäli potilas ei pysty vastaamaan hoidostaan.

Jos asiakas käy samalla kertaa hoitajalla ja lääkärillä, merkitään nämä yleensä yhdeksi käynniksi.

Kun asiakasta hoidetaan vanhainkodin osastopaikalla, niin hoito pitää kirjata laitoshoidoksi. Jos *vanhainkodin asiakas* sen sijaan käy terveyskeskuksen vastaanotolla, niin se kirjataan avohoitokäynniksi.

5 VUODEN 2002 AVOHOITOKÄYNNIT JA MUUTOKSET VUODESTA 2001

Vuonna 2002 perusterveydenhuollon avohoitokäyntejä oli yhteensä 24 943 685 käyntiä. Lääkärikäyntejä näistä oli 9 624 248 käyntiä, eli noin 38,6 % kaikista käynneistä. Muun ammattihenkilökunnan käyntejä oli 15 319 437, noin 61,4 % kaikista käynneistä. Vuonna 2001 vastaavat osuudet olivat: 39,9 % kaikista käynneistä oli lääkärikäyntejä ja 60,1 % muun ammattihenkilökunnan käyntejä. Lääkärikäyntien osuus kaikista käynneistä oli siis vähentynyt 1,3 prosenttiyksion verran ja muun ammattihenkilökunnan käyntien osuus kaikista avohoitokäynneistä vastaavasti kasvanut 1,3 prosenttiyksion verran. Kaikki käynnit yhteenlaskettuna oli avohoitokäyntien määrä vähentynyt 0,6 prosentilla vuodesta 2001, jolloin käyntejä oli yhteensä 25 084 028. Opiskelijaterveydenhuollon käyntejä ilmoitti noin kaksi kolmasosaa kunnista. Mielenterveyskäyntejä ilmoitti perusterveydenhuollon avohoidon tilastoinnin yhteydessä hieman vajaa kaksi kolmasosaa kunnista. Muiden avohoitokäyntityyppien kohdalla lähes kaikki terveyskeskukset ilmoittivat käyntejä.

Lääkärikäynneissä laskua edelliseen vuoteen verrattuna oli 378 467 käyntiä, eli 3,8 %. Muun ammattihenkilökunnan käynneissä muutos oli vastakkainen, käyntejä oli 238 124 enemmän vuonna 2002 kuin vuotta aikaisemmin, jolloin käyntejä oli 15 081 313, prosentteina lisäys oli 1,6 %. Lääkärikäynneistä 20,1 % oli päivystyskäyntejä (ilta-, yö-, viikonloppu- ja juhlapäivystyskäyntejä oli kotisairaanhoidon käynneissä ja muissa avohoitokäynneissä), yhteensä 1 936 200 käyntiä. Vuonna 2001 päivystyskäyntejä oli 1 989 067 käyntiä, 19,9 % kaikista lääkärin avohoitokäynneistä. Päivystyskäyntien määrä on siis määrällisesti hieman vähentynyt, mutta niiden suhteellinen osuus kaikista lääkärikäynneistä on kasvanut hiukan.

Toiminnoittain tarkasteltuna avohoitokäyntien muutokset vuodesta 2001 vuoteen 2002 ovat olleet seuraavanlaisia. Neuvolakäyntejä oli vuonna 2002 noin 0,7 prosenttia vähemmän kuin edellisenä vuonna. Äitiysneuvolakäyntien määrä on kasvanut noin 5,5 %. Äitiysneuvolakäynnit lääkarilla olivat lisääntyneet 3,8 % verrattuna vuoteen 2001 ja muun ammattihenkilökunnan käynnit 5,9 %. Lastenneuvolakäyntejä sen sijaan oli tarkasteltavana vuonna 5 % vähemmän kuin vuonna 2001. Lastenneuvolakäynnit lääkarilla olivat vähentyneet 0,9 % ja muun ammattihenkilökunnan käynnit 6,1 %. Perhesuunnitteluneuvolakäynneissä suuntaus oli sama, mutta vähenemistä edellisten vuosien käynteihin oli tapahtunut vain 0,4 %. Perhesuunnitteluneuvolakäynnit lääkarilla vähenivät 5,8 % vuodesta 2001. Muun ammattihenkilökunnan käynnit puolestaan lisääntyivät 2,6 %.

Koulu- ja opiskelijaterveydenhuollon yhdistetyssä tarkastelussa käynnit olivat lisääntyneet 0,6 %. Kouluterveydenhuollon käyntejä oli vuonna 2002 hiukan vähemmän kuin aikaisempaan vuonna, vähennystä käynneissä oli 0,3 % verran. Opiskelijaterveydenhuollon käynnit olivat puolestaan lisääntyneet 5,9 % vuodesta 2001. Tarkempi tarkastelu osoittaa, että kouluterveydenhuollossa lääkärikäyntien määrä oli 0,7 % pienempi aikaisempaan vuoteen verrattuna. Käynnit muun ammattihenkilökunnan luona olivat vähentyneet 0,3 %. Opiskelijaterveydenhuollossa lääkärikäynnit olivat kasvaneet 2,5 % ja käynnit muun ammattihenkilökunnan luona olivat lisääntyneet 6,3 %.

Työterveydenhuollon käyntejä oli 4,2 % enemmän kuin vuonna 2001. Työterveydenhuollon lääkärikäynnit olivat kasvaneet 0,5 % ja työterveydenhuollon muun ammattihenkilökunnan käynnit

8,3 prosenttia. Kotisairaanhoidon käyntejä oli 2,8 % aikaisempaa vuotta enemmän. Lääkäriin päiväkäynnit olivat tosin vähentyneet yli viidenneksellä ja päivystyskäynnit 7 %. Kotisairaanhoidon käynnit muun ammattihenkilökunnan tekemänä kasvoivat sen sijaan 3 %.

Mielenterveyshuollossa ja fysioterapiassa käyntimäärien kasvu oli suurinta. Mielenterveyskäyntejä oli 13,2 % enemmän vuonna 2002 kuin vuotta aiemmin. Mielenterveyskäynnit lääkärillä olivat kasvaneet 16,1 % ja muun ammattihenkilökunnan käynnit 12,8 %. Fysioterapiakäynneissä kasvu edelliseen vuoteen verrattuna oli jopa 26,5 %. Mielenterveys- ja fysioterapiakäyntien suurta kasvua saattaa osaltaan selittää mahdollisesti myös aikaisemmista vuosista poikkeava tilastointi, esimerkiksi ryhmäkäynnit oli merkitty nyt osallistujakohtaisesti. Toisaalta mielenterveyskäyntien tarkastelussa tulee edelleen huomioida, että osa terveyskeskuksista (ks. liite 5) ilmoitti perusterveydenhuollon mielenterveyskäynnit erikoissairaanhoidon tilastoinnissa, ja ne näin ollen puuttuvat tässä käsitellyistä tiedoista kokonaan.

Muiden avohoitokäyntien osuus oli vähentynyt 4,6 % vuodesta 2001. Muut avohoitokäynnit lääkärin päivävastaanotolla olivat vähentyneet 5,0 % ja lääkärin päivystyskäynnit 2,7 %, muun ammattihenkilökunnan käynnit olivat vähentyneet 4,8 % vuoden 2001 käynteihin verrattuna.

Lääkärikäyntejä oli vuonna 2002 keskimäärin 1,8 käyntiä asukasta kohden ja muun ammattihenkilökunnan käyntejä keskimäärin 2,9 käyntiä asukasta kohti. Eniten lääkärikäyntejä oli muut avohoitokäynnit tyyppin käynneissä, yhteensä 1,6 käyntiä asukasta kohden. Muun ammattihenkilökunnan käyntejä oli keskimääräisesti eniten lastenneuvolakäynneissä, joita oli 2,1 käyntiä 0-7 -vuotiasta asukasta kohden.

Taulukko 1. Perusterveydenhuollon avohoitokäynnit vuosina 2002 ja 2001

Perusterveydenhuollon avohoitokäynnit 2002	Lääkäri-käynnit	Muun ammattihenkilökunnan käynnit	Käynnit yhteensä	Väestö	Lääkäri käynnit/ 1000 as.	Muun ammattihenkilökunnan käynnit / 1000 as.	2001 Käynnit yhteensä	Käynnit yhteensä muutos % 2001 - 2002
Äitiysneuvola	199 108	780 892	980 000	1 000 153	199,1	780,8	929 221	5,5
Lastenneuvola	272 983	988 786	1 261 769	467 053	584,5	2 117,1	1 328 257	-5,0
Perhesuunnitteluneuvola	88 380	170 903	259 283	1 000 153	88,4	170,9	260 373	-0,4
Kouluterveydenhuolto	177 477	1 473 152	1 650 629	778 175	228,1	1 893,1	1 655 657	-0,3
Opiskelijaterveydenhuolto	33 845	269 320	303 165	5 206 295	6,5	51,7	286 259	5,9
Työterveyshuolto	550 075	527 887	1 077 962	3 480 722	158,0	151,7	1 034 865	4,2
Kotisairaanhoido	31 413	3 559 021	3 590 434	5 206 295	6,0	683,6	3 493 813	2,8
Mielenterveyshuolto	69 998	510 626	580 624	5 206 295	13,4	98,1	513 120	13,2
Fysioterapia	-	1 523 696	1 523 696	5 206 295	-	292,7	1 204 075	26,5
Muu avohoido	8 200 969	5 515 154	13 716 123	5 206 295	1 575,2	1 059,3	14 378 388	-4,6
Kaikki käynnit yhteensä	9 624 248	15 319 437	24 943 685	5 206 295	1 848,6	2 942,5	25 084 028	-0,6

HUOM: väestötiedoissa on käytetty seuraavien ryhmittelyjen mukaisia palvelun kohderyhmään suhteutettuja väestöosuuksia: äitiys- ja perhesuunnitteluneuvolakäyntejä on verrattu 15 - 44 -vuotiaiden naisten määrään, lastenneuvolakäyntejä 0-7 -vuotiaiden määrään, kouluterveydenhuoltokäyntejä verrattu 7-18 -vuotiaiden määrään ja työterveyshuollon käyntejä on verrattu 15-64 -vuotiaiden määrään.

Kaikista avohoitokäynneistä yhteensä suurimman osan muodostivat ryhmän muut avohoitokäynnit käynnit. Myös ammattiryhmittäisessä tarkastelussa muut avohoitokäynnit olivat suurin käyntityyppi sekä lääkäri- että muun ammattihenkilökunnan käynneissä. Avohoitokäyntien jakaantumista ammattiryhmittäin ja toiminnoittain on tarkemmin kuvattu alla taulukoissa 2 ja 3.

Taulukko 2. Lääkärikäyntien, muun ammattihenkilökunnan käyntien ja yhteenlaskettujen käyntien toiminnoittaiset prosentiosuudet.

Perusterveydenhuollon avohoitokäynnit 2002	Lääkäri-käynnit %	Käynnit muun ammattihenkilökunnan luokse %	Kaikki käynnit yhteensä %
Äitiysneuvola	2,1	5,1	3,9
Lastenneuvola	2,8	6,5	5,1
Perhesuunnitteluneuvola	0,9	1,1	1,0
Kouluterveydenhuolto	1,8	9,6	6,6
Opiskelijaterveydenhuolto	0,4	1,8	1,2
Työterveyshuolto	5,7	3,4	4,3
Kotisairaanhoido	0,3	23,2	14,4
Mielenterveyshuolto	0,7	3,3	2,3
Fysioterapia	-	9,9	6,1
Muu avohoido	85,2	36,0	55,0
Kaikki käynnit yhteensä	100,0	100,0	100,0

Taulukko 3. Toiminnoittain eroteltujen käyntien jakaantuminen lääkärikäynteihin ja muun ammattihenkilökunnan käynteihin (prosenttiosuuksittain ilmoitettuna)

Perusterveydenhuollon avohoitokäynnit 2002	Lääkäri-käynnit %	Käynnit muun ammattihenkilökunnan luokse %	Kaikki käynnit yhteensä %
Äitiysneuvola	20,3	79,7	100,0
Lastenneuvola	21,6	78,4	100,0
Perhesuunnitteluneuvola	34,1	65,9	100,0
Kouluterveydenhuolto	10,8	89,2	100,0
Opiskelijaterveydenhuolto	11,2	88,8	100,0
Työterveyshuolto	51,0	49,0	100,0
Kotisairaanhoido	0,9	99,1	100,0
Mielenterveyshuolto	12,1	87,9	100,0
Fysioterapia	-	100,0	100,0
Muu avohoido	59,8	40,2	100,0
Kaikki käynnit yhteensä	38,6	61,4	100,0

Muun ammattihenkilökunnan osuus avohoitokäynneistä oli yleensä suurempi kuin lääkärikäyntien osuus käynneistä. Poikkeuksena tähän ovat muut avohoitokäynnit ja työterveyshuollon käynnit, joiden kohdalla lääkärikäyntien osuus on muun henkilökunnan käyntejä suurempi. Työterveyshuollossa lääkärikäyntien osuus on 51 % kaikista käynneistä ja muissa avohoitokäynneissä lääkärikäyntien osuus on noin 60 % kaikista käynneistä.

Tarkasteltaessa toiminnoittain lajiteltuja avohoitokäyntejä yhteensä (sekä lääkärikäynnit että muun ammattihenkilökunnan käynnit) kokonaiskäyntimääriin suhteutettuna, suurimman käyntityypin suhteessa kaikkiin avohoitokäynteihin vuonna 2002 muodostivat lääkärin muut avohoitokäynnit, joita oli yhteensä noin kolmannes kaikista avohoitokäynneistä (lääkärin muihin avohoitokäynteihin on mukaan laskettu sekä päivävastaanottokäynnit että päivystyskäynnit). Toiseksi suurin avohoitokäyntien ryhmä oli muun ammattihenkilökunnan muut avohoitokäynnit, joita oli noin reilu viidennes käynneistä (22 %). Kolmanneksi suurin avohoitokäyntityyppi oli muun ammattihenkilökunnan kotisairaanhoidokäynnit, joita oli noin seitsemäsosa kaikista käynneistä.

6 LÄÄKÄRIKÄYNNIT JA ASIAKKAAT IKÄRYHMITTÄIN 2002 JA VERTAILU VUODEN 2001 TIETOIHIN

Keskimäärin suomalainen teki 1,84 lääkärikäyntiä. Suhteessa eniten lääkärikäyntejä oli alle 1 -vuotiailla (3,35 käyntiä per alle 1-vuotias asukas) ja vähiten 7 - 14 -vuotiailla (1,34 käyntiä). Vuonna 2001 lääkärikäyntejä asukasta kohti oli hieman enemmän 1,88. Eniten oli myös vuotta aikaisemmin alle 1-vuotiaiden käyntejä (3,66 käyntiä alle 1-vuotiaasta asukasta kohti) ja vähiten käyntejä oli 7 - 14 -vuotiailla (1,44 käyntiä). Väestöosuksiin suhteutetut lääkärikäynnit kaikkien alle 65 -vuotiaiden ikäryhmissä olivat laskeneet vuodesta 2001. Yli 75 -vuotiaiden ikäryhmissä väestöosuksiin suhteutetut käynnit olivat puolestaan kasvaneet. Taulukossa 4 on yksityiskohtaisemmin tilastoituna eri ikäryhmien lääkärikäyntitiedot vuosilta 2001 ja 2002.

Alle 1-vuotiaiden lääkärikäyntejä ilmoitettiin vuonna 2002 yhteensä 185 833 kappaletta. Edellisen vuoden käynteihin verrattuna vähennystä oli 9,1 prosenttia. Alle 1-vuotias väestö oli sen sijaan vähentynyt vain 0,9 % vuoden 2001 alle 1-vuotiaiden määrään verrattuna, joten ikäryhmän pieneneminen ei täysin selitä lääkärikäyntien laskua. Myös 1-6-vuotiaiden ikäluokassa lääkärikäyntien määrä oli vähentynyt vuoteen 2001 verrattuna. Lääkärikäyntejä oli edelliseen vuoteen verrattuna 64 793 käyntiä, eli 6,1 % vähemmän. Kahden nuorimman ikäluokan joukossa (0-6 -vuotiaat) lääkärikäynnit näyttäisivät vähentyneet keskimäärin 6,6 % vuodesta 2001 vuoteen 2002. Lastenneuvolakäynnit lääkäreillä olivat puolestaan vähentyneet vain 0,9 prosentilla (huomaa kuitenkin, että lastenneuvolakäynneissä kohderyhmäksi määritellään 0-7 -vuotiaat).

7 - 14 -vuotiaiden lääkärikäynneissä vähennystä edellisen vuoden käynteihin oli 4,1 prosenttia. Laajuudeltaan suurimmassa ikäluokassa 15 - 49 -vuotiaat käyntejä oli yhteensä 150 977 vähemmän kuin aikaisempana vuonna, prosentteina muutos käynneissä oli -3,8 %.

50 - 64 -vuotiaiden lääkärikäynneissä lisäystä edellisen vuoden käynteihin oli 1,7 prosenttia. 65 - 74 -vuotiaiden lääkärikäynneissä oli lisäystä aikaisempaan vuoteen 0,7 % ja 75 -84 -vuotiaiden lääkärikäynnit lisääntyivät 5,1 %. Vanhimmassa ikäluokassa (85- ja yli 85 -vuotiaat) lääkärikäyntien kasvu oli suurinta, lisäystä edelliseen vuoteen oli 6,6 prosenttia. Lääkärikäynnit ovat siis lisääntyneet yli 50-vuotiailla. Kaikki yli 50 -vuotiaiden lääkärikäynnit yhteenlaskettuna oli käyntejä 3 906 737, jossa lisäystä vuoteen 2001 oli 90 292 käyntiä eli 2,4 %. Tarkasteltaessa virallisen eläkeiän saavuttaneiden ikäryhmiä (yli 65-vuotiaat) ovat lääkärikäynnit lisääntyneet keskimäärin kolmella prosentilla yhteensä 60 690 käyntiä. Yli 65 -vuotiaiden lääkärikäyntejä oli näin 2 113 983 kpl vuonna 2002. Yli 65 -vuotias väestö oli samanaikaisesti lisääntynyt 1,4 prosentilla vuodesta 2001 vuoteen 2002. Vuonna 2002 yli 65 -vuotias teki keskimäärin 2,65 lääkärikäyntiä kun vuotta aikaisemmin lääkärikäyntejä oli keskimäärin 2,61 jokaista yli 65 -vuotiaasta kohti. Aikaisemmin käsitellyn mukaisesti kotisairaanhoidon lääkärikäynnit ovat kuitenkin vähentyneet yli viidenneksellä vuodesta 2001 vuoteen 2002, joten ikäryhmän käyntien lisäyksen voidaan päätellä kohdistuneen muihin lääkärin käyntityyppeihin kuin kotisairaanhoidon käynteihin.

Muutoksia ikäryhmien käyntimäärissä tarkasteltaessa on siis huomioitava ikäryhmien väestöosuksien kehittyminen suhteessa kokonaisväestöön, ja tämän myötä myös palvelujen erilaisista tarpeista palvelurakenteeseen heijastuvat muutokset. Esimerkiksi yli 65 -vuotiaiden suhteellinen osuus koko Suomen väestöstä on kasvanut 1,2 % vuodesta 2001 vuoteen 2002 ja kaikkien yli 50-vuotiaiden osuus 1,8 %. Väestöosuksien muutokset selittävät suurelta osin myös käyntimäärien muutoksia.

Taulukko 4. Lääkärikäynnit ja keskimääräiset käyntimäärät asukas kohti ikäryhmittäin tilastoituna

Lääkärikäynnit ikäryhmittäin	Lääkärikäynnit 2002	Lääkärikäyntejä / hlö -2002*	Lääkärikäynnit 2001	Lääkärikäyntejä / hlö -2001	Keskimääräisten lääkärikäyntien muutos
Alle 1-vuotiaat	185 833	3,35	204 374	3,66	-0,31
1-6 -vuotiaat	988 957	2,82	1 053 750	2,97	-0,15
7-14 -vuotiaat	702 142	1,34	731 903	1,41	-0,07
15-49 -vuotiaat	3 790 363	1,56	3 941 340	1,61	-0,05
50-65 -vuotiaat	1 792 754	1,71	1 763 152	1,73	-0,02
65-74 -vuotiaat	1 075 944	2,44	1 068 370	2,44	0,00
75-84 -vuotiaat	808 913	2,92	769 896	2,85	0,07
85 ja yli 85 -vuotiaat	229 126	2,83	215 027	2,70	0,13
Kaikki käynnit yhteensä	9 574 032	1,84	9 747 812	1,88	-0,04

(Keskimääräiset käynnit / henkilö on laskettu ikäryhmittäiset käynnit suhteutettuna ikäryhmittäisiin väestömääriin.)

7 SAIRAAHOITOPIIRIKOHTAINEN AVOHOITOKÄYNTIEN VERTAILU

Taulukossa 5 on tarkasteltu perusterveydenhuollon avohoitokäyntejä sairaanhoitopiireittäin vuosina 2001 ja 2002. Lääkärikäyntien osuus kaikista avohoitokäynneistä vuonna 2002 vaihtelee sairaanhoitopiiritasoisessa tarkastelussa 32 % - 42 %, lääkärikäyntien ollessa keskimäärin noin 39 % kaikista avohoitokäynneistä, vuonna 2001 lääkärikäyntien osuus oli noin 40 %. Pienin lääkärikäyntien osuus on Keski-Pohjanmaan sairaanhoitopiirissä ja suurin Pirkanmaan sairaanhoitopiirissä. Avohoitokäyntejä (sisältäen lääkärikäynnit ja muun ammattihenkilökunnan käynnit) oli vuonna 2002 keskimäärin 4,8 käyntiä asukasta kohden, vuotta aikaisemmin käyntejä oli ollut suunnilleen saman verran. Eniten käyntejä oli Itä-Savon, Keski-Suomen ja Etelä-Pohjanmaan sairaanhoitopiirien alueella, jossa kaikissa käyntejä oli 5,6 asukasta kohti. Vähiten käyntejä oli HUS:n sairaanhoitopiirissä, jossa käyntejä oli vain noin 4,0 asukasta kohti. Suhteellisten lääkärikäyntien osuus asukasta kohden, oli myös pienin HUS:n sairaanhoitopiirin alueella, jossa lääkärikäyntejä oli 1,5 asukasta kohti. Eniten asukaslukuun suhteutettuja lääkärikäyntejä oli Keski-Suomen sairaanhoitopiirin alueella: 2,3 käyntiä asukasta kohti. Keskimäärin lääkärikäyntejä oli noin 1,8 käyntiä per asukas. Asukaslukuun suhteutettu avohoitokäyntien määrä vuosina 2001 ja 2002 pysyi suunnilleen samana. Keskimääräiset lääkärikäynnit asukasta kohti sen sijaan vähenivät 0,1 käynnillä.

Taulukko 5. Avohoitokäynnit 2001 ja 2002 sairaanhoitopiireittäin

Shp koodi	Sairaanhoitopiiri	2001						2002						MUUTOS		
		Lääkärikäynnit	Muun henkilökunnan käynnit	Kaikki käynnit yhteensä	Käynnit / asukas	Lääkärikäyntien % -osuus kaikista käynneistä	Lääkärikäyntejä / asukas	Lääkärikäynnit	Muun henkilökunnan käynnit	Kaikki käynnit yhteensä	Käynnit / asukas	Lääkärikäyntien % -osuus kaikista käynneistä	Lääkärikäyntejä / asukas	% -muutos avohoitokäynneissä 2001 > 2002	Muutos avohoitokäynneissä / asukas 2001 > 2002	Muutos lääkäri-käynneissä / asukas 2001 > 2002
03	Varsinais-Suomen shp	894 864	1 224 634	2 119 498	4,7	42,2	2,0	848 214	1 321 308	2 169 522	4,8	39,1	1,9	2,4	0,1	-0,1
04	Satakunnan shp	482 003	745 907	1 227 910	5,3	39,3	2,1	451 855	760 887	1 212 742	5,3	37,3	2,0	-1,2	0,0	-0,1
05	Kanta-Hämeen shp	336 518	466 759	803 277	4,9	41,9	2,0	325 159	466 247	791 406	4,8	41,1	2,0	-1,5	-0,1	-0,1
06	Pirkanmaan shp	981 653	1 362 129	2 343 782	5,2	41,9	2,2	973 843	1 339 760	2 313 603	5,1	42,1	2,1	-1,3	-0,1	0,0
07	Päijät-Hämeen shp	395 896	592 366	988 262	4,8	40,1	1,9	394 052	610 821	1 004 873	4,8	39,2	1,9	1,7	0,1	0,0
08	Kymenlaakson shp	379 780	585 282	965 062	5,3	39,4	2,1	337 133	573 139	910 272	5,0	37,0	1,9	-5,7	-0,3	-0,2
09	Etelä-Karjalan shp	253 168	441 126	694 294	5,4	36,5	2,0	256 093	449 927	706 020	5,5	36,3	2,0	1,7	0,1	0,0
10	Etelä-Savon shp	263 903	335 519	599 422	5,7	44,0	2,5	230 658	349 152	579 810	5,5	39,8	2,2	-3,3	-0,1	-0,3
11	Itä-Savon shp	136 018	235 327	371 345	5,6	36,6	2,1	125 882	237 998	363 880	5,6	34,6	1,9	-2,0	-0,1	-0,1
12	Pohjois-Karjalan shp	348 001	531 300	879 301	5,1	39,6	2,0	341 851	556 825	898 676	5,2	38,0	2,0	2,2	0,1	0,0
13	Pohjois-Savon shp	541 003	761 753	1 302 756	5,2	41,5	2,2	530 884	775 423	1 306 307	5,2	40,6	2,1	0,3	0,0	0,0
14	Keski-Suomen shp	599 704	827 622	1 427 326	5,4	42,0	2,3	601 818	876 370	1 478 188	5,6	40,7	2,3	3,6	0,2	0,0
15	Etelä-Pohjanmaan shp	415 152	620 955	1 036 107	5,3	40,1	2,1	418 948	663 346	1 082 294	5,6	38,7	2,2	4,5	0,2	0,0
16	Vaasan shp	286 532	543 797	830 329	5,0	34,5	1,7	266 140	549 939	816 079	4,9	32,6	1,6	-1,7	-0,1	-0,1
17	Keski-Pohjanmaan shp	142 279	266 718	408 997	5,3	34,8	1,8	134 033	279 207	413 240	5,3	32,4	1,7	1,0	0,1	-0,1
18	Pohjois-Pohjanmaan shp	770 400	1 096 396	1 866 796	5,0	41,3	2,1	735 542	1 111 775	1 847 317	4,9	39,8	2,0	-1,0	-0,1	-0,1
19	Kainuun shp	176 560	289 914	466 474	5,5	37,8	2,1	156 638	281 377	438 015	5,2	35,8	1,9	-6,1	-0,3	-0,2
20	Länsi-Pohjan shp	117 764	196 694	314 458	4,6	37,4	1,7	107 459	198 444	305 903	4,6	35,1	1,6	-2,7	-0,1	-0,1
21	Lapin shp	237 835	373 127	610 962	5,0	38,9	2,0	237 072	369 319	606 391	5,0	39,1	2,0	-0,7	0,0	0,0
23	HUS	2 243 700	3 584 001	5 827 701	4,2	38,5	1,6	2 150 958	3 548 173	5 699 131	4,0	37,7	1,5	-2,2	-0,1	-0,1
	Koko maa yhteensä	10 002 733	15 081 326	25 084 059	4,8	39,9	1,9	9 624 232	15 319 437	24 943 669	4,8	38,6	1,8	-0,6	0,0	-0,1

Lääkärin potilaita oli noin 66,5 % väestöstä vuonna 2002. Vuotta aikaisemmin potilaita oli 66,0 % väestöstä. Lisäystä potilasmäärissä oli siten 0,5 %. Laajin kattavuus lääkärin potilaita tarkasteltuna oli Pohjois-Savon sairaanhoitopiirissä, jossa lääkärin potilaita oli hieman yli neljä viidestä (83 %) koko alueen asukasmäärästä. Pienin lääkärin potilaiden lukumäärä oli puolestaan HUS:n sairaanhoitopiirin alueella, jossa lääkärin potilaita oli vain hieman yli puolet (53,1 %) koko alueen väestömäärästä. Tarkempi sairaanhoitopiiri-kohtainen tarkastelu on alla olevassa taulukossa.

Taulukko 6. Lääkärin potilaat sairaanhoitopiireittäin 2001 ja 2002. (Koko Suomen väestölukumäärä sisältää myös Ahvenanmaan väestötiedot. Ahvenanmaa ei ole ilmoittanut kuitenkaan käyttilukumääriä.)

Shp koodi	Sairaanhoitopiiri	2001			2002			MUUTOS	
		Lääkärin potilaita	Asukkaita	Potilaiden %-osuus sairaanhoitopiiriin asukkaista	Lääkärin potilaita	Asukkaita	Potilaiden %-osuus sairaanhoitopiiriin asukkaista	Potilaiden määrän %-muutos vuodesta 2001 vuoteen 2002	Potilaiden määrän muutos 2001 > 2002 suhteessa asukasluvuun
03	Varsinais-Suomen shp	310 890	454 734	68,4	303 140	456 359	66,4	-2,5	-1,9
04	Satakunnan shp	167 399	229 521	72,9	163 435	228 704	71,5	-2,4	-1,5
05	Kanta-Hämeen shp	113 505	165 509	68,6	112 674	165 886	67,9	-0,7	-0,7
06	Pirkanmaan shp	329 454	452 091	72,9	346 050	455 299	76,0	5,0	3,1
07	Päijät-Hämeen shp	152 026	207 007	73,4	151 113	207 413	72,9	-0,6	-0,6
08	Kymenlaakson shp	126 643	182 259	69,5	122 399	181 669	67,4	-3,4	-2,1
09	Etelä-Karjalan shp	86 553	129 582	66,8	88 464	129 372	68,4	2,2	1,6
10	Etelä-Savon shp	82 915	105 957	78,3	81 154	105 122	77,2	-2,1	-1,1
11	Itä-Savon shp	49 850	65 858	75,7	47 819	65 355	73,2	-4,1	-2,5
12	Pohjois-Karjalan shp	129 269	172 497	74,9	129 339	171 451	75,4	0,1	0,5
13	Pohjois-Savon shp	185 492	251 231	73,8	207 876	250 368	83,0	12,1	9,2
14	Keski-Suomen shp	195 115	264 762	73,7	199 998	265 078	75,4	2,5	1,8
15	Etelä-Pohjanmaan shp	147 526	194 929	75,7	146 148	194 545	75,1	-0,9	-0,6
16	Vaasan shp	104 997	165 893	63,3	96 909	165 757	58,5	-7,7	-4,8
17	Keski-Pohjanmaan shp	55 072	77 651	70,9	50 164	77 483	64,7	-8,9	-6,2
18	Pohjois-Pohjanmaan shp	243 558	372 005	65,5	249 202	373 868	66,7	2,3	1,2
19	Kainuun shp	62 277	84 497	73,7	63 322	83 477	75,9	1,7	2,2
20	Länsi-Pohjan shp	58 948	67 800	86,9	55 468	67 159	82,6	-5,9	-4,4
21	Lapin shp	90 834	121 488	74,8	94 061	120 618	78,0	3,6	3,2
23	HUS	736 307	1 403 622	52,5	751 256	1 415 055	53,1	2,0	0,6
	Koko maa yhteensä	3 428 630	5 194 901	66,0	3 459 991	5 206 295	66,5	0,9	0,5

Taulukossa 7 alla on vielä lähemmin tarkasteltu eri avohoitokäyntityyppien jakaantumista sairaanhoitopiireittäin.

Shp koodi	Sairaanhoitopiiri	ÄITIYSNEUVOLAKÄYNNIT				LASTENNEUVOLAKÄYNNIT				PERHESUUNNITTELU-NEUVOLAKÄYNNIT				KOULUTERVEYDENHUOLLON KÄYNNIT			
		Käynnit 2002	% -osuus kaikista avohoitokäynneistä 2002	Käynnit 2001	Muutos (%) vuodesta 2001 vuoteen 2002	Käynnit 2002	% -osuus kaikista avohoitokäynneistä 2002	Käynnit 2001	Muutos (%) vuodesta 2001 vuoteen 2002	Käynnit 2002	% -osuus kaikista avohoitokäynneistä 2002	Käynnit 2001	Muutos (%) vuodesta 2001 vuoteen 2002	Käynnit 2002	% -osuus kaikista avohoitokäynneistä 2002	Käynnit 2001	Muutos (%) vuodesta 2001 vuoteen 2002
03	Varsinais-Suomen shp	106 782	4,9	68 464	56,0	93 287	4,3	126 383	-26,2	20 145	0,9	20 520	-1,8	152 110	7,0	143 619	5,9
04	Satakunnan shp	35 935	3,0	35 604	0,9	52 610	4,3	56 197	-6,4	13 377	1,1	14 422	-7,2	78 608	6,5	77 605	1,3
05	Kanta-Hämeen shp	27 219	3,4	26 334	3,4	43 349	5,5	43 487	-0,3	10 063	1,3	10 519	-4,3	51 101	6,5	50 544	1,1
06	Pirkanmaan shp	87 354	3,8	86 106	1,4	122 880	5,3	123 906	-0,8	19 299	0,8	19 988	-3,4	145 863	6,3	143 235	1,8
07	Päijät-Hämeen shp	35 314	3,5	33 095	6,7	53 708	5,3	53 608	0,2	11 744	1,2	9 813	19,7	74 917	7,5	74 256	0,9
08	Kymenlaakson shp	26 754	2,9	27 822	-3,8	42 950	4,7	44 782	-4,1	8 438	0,9	9 686	-12,9	53 501	5,9	55 837	-4,2
09	Etelä-Karjalan shp	19 197	2,7	20 473	-6,2	31 315	4,4	31 414	-0,3	2 544	0,4	1 852	37,4	31 172	4,4	39 635	-21,4
10	Etelä-Savon shp	13 448	2,3	14 200	-5,3	22 570	3,9	22 899	-1,4	7 692	1,3	8 127	-5,4	28 450	4,9	30 004	-5,2
11	Itä-Savon shp	8 896	2,4	8 843	0,6	12 166	3,3	12 826	-5,1	6 059	1,7	5 917	2,4	23 662	6,5	23 681	-0,1
12	Pohjois-Karjalan shp	26 509	2,9	25 355	4,6	38 953	4,3	37 326	4,4	14 375	1,6	14 459	-0,6	52 100	5,8	54 201	-3,9
13	Pohjois-Savon shp	43 197	3,3	44 588	-3,1	57 609	4,4	58 193	-1,0	13 931	1,1	16 363	-14,9	76 715	5,9	78 672	-2,5
14	Keski-Suomen shp	53 708	3,6	51 472	4,3	62 897	4,3	67 326	-6,6	24 926	1,7	21 018	18,6	75 186	5,1	74 213	1,3
15	Etelä-Pohjanmaan shp	36 079	3,3	36 202	-0,3	49 095	4,5	51 309	-4,3	10 597	1,0	11 772	-10,0	60 966	5,6	66 170	-7,9
16	Vaasan shp	31 894	3,9	30 081	6,0	42 505	5,2	42 793	-0,7	7 999	1,0	8 330	-4,0	51 551	6,3	52 040	-0,9
17	Keski-Pohjanmaan shp	15 693	3,8	16 869	-7,0	21 249	5,1	20 934	1,5	5 197	1,3	4 491	15,7	25 621	6,2	25 519	0,4
18	Pohjois-Pohjanmaan shp	89 327	4,8	87 589	2,0	105 083	5,7	109 962	-4,4	11 802	0,6	13 698	-13,8	115 084	6,2	116 952	-1,6
19	Kainuun shp	14 110	3,2	14 039	0,5	17 040	3,9	17 836	-4,5	5 720	1,3	5 943	-3,8	24 177	5,5	25 783	-6,2
20	Länsi-Pohjan shp	10 589	3,5	10 187	3,9	16 741	5,5	17 111	-2,2	3 274	1,1	3 504	-6,6	20 883	6,8	23 188	-9,9
21	Lapin shp	18 963	3,1	20 701	-8,4	25 623	4,2	24 690	3,8	7 787	1,3	8 469	-8,1	35 224	5,8	34 571	1,9
23	HUS	279 027	4,9	271 197	2,9	350 137	6,1	365 275	-4,1	54 312	1,0	51 482	5,5	473 734	8,3	465 932	1,7
	Koko maa yhteensä	979 995	3,9	929 221	5,5	1 261 767	5,1	1 328 257	-5,0	259 281	1,0	260 373	-0,4	1 650 625	6,6	1 655 657	-0,3

Shp koodi	Sairaanhoidopiiri	OPISKELIJATERVEYDEN- HUOLLON KÄYNNIT				TYÖTERVEYDENHUOLLON KÄYNNIT				KOTISAIRAANHOIDON KÄYNNIT				MIELENTERVEYSKÄYNNIT			
		Käynnit 2002	% -osuus kaikista avohoitokäynneistä 2002	Käynnit 2001	Muutos (%) vuodesta 2001 vuoteen 2002	Käynnit 2002	% -osuus kaikista avohoitokäynneistä 2002	Käynnit 2001	Muutos (%) vuodesta 2001 vuoteen 2002	Käynnit 2002	% -osuus kaikista avohoitokäynneistä 2002	Käynnit 2001	Muutos (%) vuodesta 2001 vuoteen 2002	Käynnit 2002	% -osuus kaikista avohoitokäynneistä 2002	Käynnit 2001	Muutos (%) vuodesta 2001 vuoteen 2002
03	Varsinais-Suomen shp	31 012	1,4	30 721	0,9	143 677	6,6	100 727	42,6	391 399	18,0	362 006	8,1	25 708	1,2	21 379	20,2
04	Satakunnan shp	19 480	1,6	18 347	6,2	82 240	6,8	74 904	9,8	181 299	14,9	198 780	-8,8	3 670	0,3	3 378	8,6
05	Kanta-Hämeen shp	10 778	1,4	9 281	16,1	39 474	5,0	37 446	5,4	100 073	12,6	102 488	-2,4	2 606	0,3	2 774	-6,1
06	Pirkanmaan shp	43 350	1,9	41 899	3,5	133 647	5,8	117 507	13,7	254 638	11,0	286 513	-11,1	65 456	2,8	57 699	13,4
07	Päijät-Hämeen shp	9 675	1,0	10 877	-11,1	56 949	5,7	59 647	-4,5	144 410	14,4	148 956	-3,1	8 927	0,9	8 915	0,1
08	Kymenlaakson shp	11 455	1,3	11 114	3,1	30 120	3,3	37 740	-20,2	158 982	17,5	174 762	-9,0	3 501	0,4	2 912	20,2
09	Etelä-Karjalan shp	8 816	1,2	8 081	9,1	34 222	4,8	30 427	12,5	92 165	13,1	84 604	8,9	60 721	8,6	49 156	23,5
10	Etelä-Savon shp	5 476	0,9	5 641	-2,9	15 386	2,7	14 231	8,1	116 113	20,0	119 544	-2,9	34 043	5,9	33 399	1,9
11	Itä-Savon shp	5 213	1,4	5 308	-1,8	11 019	3,0	7 689	43,3	68 058	18,7	66 522	2,3	13 708	3,8	12 449	10,1
12	Pohjois-Karjalan shp	11 167	1,2	10 858	2,8	34 948	3,9	34 707	0,7	122 625	13,6	121 402	1,0	37 676	4,2	17 375	116,8
13	Pohjois-Savon shp	17 901	1,4	15 115	18,4	60 077	4,6	55 448	8,3	165 281	12,7	164 079	0,7	62 449	4,8	70 351	-11,2
14	Keski-Suomen shp	20 117	1,4	17 336	16,0	77 019	5,2	71 165	8,2	173 125	11,7	150 898	14,7	65 077	4,4	56 681	14,8
15	Etelä-Pohjanmaan shp	12 016	1,1	7 948	51,2	62 299	5,8	52 574	18,5	128 331	11,9	118 025	8,7	21 626	2,0	15 607	38,6
16	Vaasan shp	13 123	1,6	13 052	0,5	32 637	4,0	31 225	4,5	114 496	14,0	119 467	-4,2	5 300	0,6	560	846,4
17	Keski-Pohjanmaan shp	6 240	1,5	5 648	10,5	29 733	7,2	18 239	63,0	55 862	13,5	55 627	0,4	2 744	0,7	2 181	25,8
18	Pohjois-Pohjanmaan shp	26 046	1,4	26 347	-1,1	68 464	3,7	127 952	-46,5	279 405	15,1	263 643	6,0	70 985	3,8	67 746	4,8
19	Kainuun shp	5 051	1,2	5 360	-5,8	24 038	5,5	24 287	-1,0	44 152	10,1	47 476	-7,0	34 903	8,0	36 298	-3,8
20	Länsi-Pohjan shp	6 931	2,3	3 843	80,4	20 318	6,6	18 999	6,9	31 170	10,2	24 578	26,8	13 254	4,3	14 253	-7,0
21	Lapin shp	10 117	1,7	9 599	5,4	19 525	3,2	16 143	21,0	55 900	9,2	52 484	6,5	28 464	4,7	25 767	10,5
23	HUS	29 061	0,5	29 884	-2,8	102 167	1,8	103 808	-1,6	912 950	16,0	831 959	9,7	19 805	0,3	14 240	39,1
	Koko maa yhteensä	303 025	1,2	286 259	5,9	1 077 959	4,3	1 034 865	4,2	3 590 434	14,4	3 493 813	2,8	580 623	2,3	513 120	13,2

Shp koodi	Sairaanhoidopiiri	FYSIOTERAPIAKÄYNNIT				MUUT AVOHOITOKÄYNNIT				KAIKKI AVOHOITOKÄYNNIT		
		Käynnit 2002	% -osuus kaikista avohoitokäynneistä 2002	Käynnit 2001	Muutos (%) vuodesta 2001 vuoteen 2002	Käynnit 2002	% -osuus kaikista avohoitokäynneistä 2002	Käynnit 2001	Muutos (%) vuodesta 2001 vuoteen 2002	Kaikki avohoitokäynnit yhteensä 2002	Kaikki avohoitokäynnit 2001	Muutos (%) vuodesta 2001 vuoteen 2002
03	Varsinais-Suomen shp	108 182	5,0	79 508	36,1	1 096 719	50,6	1 165 757	-5,9	2 169 021	2 119 084	2,4
04	Satakunnan shp	79 094	6,5	56 100	41,0	666 884	55,0	692 986	-3,8	1 213 197	1 228 323	-1,2
05	Kanta-Hämeen shp	33 727	4,3	41 254	-18,2	473 016	59,8	479 146	-1,3	791 406	803 273	-1,5
06	Pirkanmaan shp	116 818	5,0	114 382	2,1	1 324 293	57,2	1 352 548	-2,1	2 313 598	2 343 783	-1,3
07	Päijät-Hämeen shp	44 413	4,4	45 067	-1,5	564 846	56,2	544 053	3,8	1 004 903	988 287	1,7
08	Kymenlaakson shp	50 593	5,6	47 843	5,7	523 896	57,6	552 549	-5,2	910 190	965 047	-5,7
09	Etelä-Karjalan shp	50 087	7,1	47 397	5,7	375 781	53,2	381 255	-1,4	706 020	694 294	1,7
10	Etelä-Savon shp	43 502	7,5	27 272	59,5	293 078	50,6	324 082	-9,6	579 758	599 399	-3,3
11	Itä-Savon shp	18 234	5,0	16 128	13,1	196 877	54,1	211 945	-7,1	363 892	371 308	-2,0
12	Pohjois-Karjalan shp	65 507	7,3	49 773	31,6	494 856	55,1	513 896	-3,7	898 716	879 352	2,2
13	Pohjois-Savon shp	98 444	7,5	103 462	-4,9	710 703	54,4	696 481	2,0	1 306 307	1 302 752	0,3
14	Keski-Suomen shp	67 225	4,5	78 614	-14,5	858 905	58,1	838 602	2,4	1 478 185	1 427 325	3,6
15	Etelä-Pohjanmaan shp	75 690	7,0	56 168	34,8	625 544	57,8	620 290	0,8	1 082 243	1 036 065	4,5
16	Vaasan shp	41 919	5,1	48 126	-12,9	474 683	58,2	484 699	-2,1	816 107	830 373	-1,7
17	Keski-Pohjanmaan shp	18 733	4,5	17 941	4,4	232 165	56,2	241 544	-3,9	413 237	408 993	1,0
18	Pohjois-Pohjanmaan shp	84 667	4,6	81 731	3,6	996 452	53,9	971 172	2,6	1 847 315	1 866 792	-1,0
19	Kainuun shp	27 789	6,3	27 657	0,5	241 034	55,0	261 795	-7,9	438 014	466 474	-6,1
20	Länsi-Pohjan shp	11 273	3,7	15 594	-27,7	171 460	56,1	183 201	-6,4	305 893	314 458	-2,7
21	Lapin shp	39 322	6,5	44 420	-11,5	365 466	60,3	374 119	-2,3	606 391	610 963	-0,7
23	HUS	448 458	7,9	205 638	118,1	3 029 449	53,2	3 488 268	-13,2	5 699 100	5 827 683	-2,2
	Koko maa yhteensä	1 523 677	6,1	1 204 075	26,5	13 716 107	55,0	14 378 388	-4,6	24 943 493	25 084 028	-0,6

Liitteessä 1 on kuntakohtainen taulukko avohoidon käyntitiedoista. Lisää avohoidon tilastotaulukkoja löytyy sivulta: <http://www.stakes.info/2/8/index.asp>. Alla on vielä tarkempi linkkiluettelo liitteenä.

8 LIITTEET

Liite 1. Perusterveydenhuollon avohoitokäynnit terveyskeskuksittain ja kunnittain

Liite 2. Tiedonkeruun ohjeet

Liite 3. Lomake: Perusterveydenhuollon avohoitokäynnit, toimintavuosi 2002

Liite 4. Lomake: Perusterveydenhuollon myydyt ja ostetut käynnit 2002

Liite 5. Terveyskeskusten tilastoinnissa huomioitavaa

Liite 6. Liitetaulukot, internetissä osoitteessa: <http://www.stakes.info/2/8/2,8,5.asp>

Liitetaulukko 1. Kuntien omille asukkailleen tuottamat käynnit suhteutettuna asukasluukuun 2002

Liitetaulukko 2. Perusterveydenhuollon käyntilukumäärät kunnittain 2002

Liitetaulukko 3. Perusterveydenhuollon avohoitokäynnit terveyskeskuksittain ja kunnittain 2002

Liitetaulukko 4. Kaikki perusterveydenhuollon avohoitokäynnit toiminnoittain koko maassa 2002

Avohoitokäynnit toiminnoittain ja terveyskeskuksittain 2002

Liitetaulukko 5. Äitiys-, lasten- ja perhesuunnitteluneuvola

Liitetaulukko 6. Koulu- ja opiskelijaterveydenhuolto

Liitetaulukko 7. Työterveyshuolto

Liitetaulukko 8. Mielensterveys

Liitetaulukko 9. Kotisairaanhoido

Liitetaulukko 10. Fysioterapia

Liitetaulukko 11. Muut avohoitokäynnit lääkärillä

Perusterveydenhuollon avohoitokäynnit lääkärille terveyskeskuksittain, kunnittain ja ikäryhmittäin 2001 - 2002

Liitetaulukko 12. Alle 1 -vuotiaat

Liitetaulukko 13. 1 - 6 -vuotiaat

Liitetaulukko 14. 7 - 14 -vuotiaat

Liitetaulukko 15. 15 - 49 -vuotiaat

Liitetaulukko 16. 50 - 64 -vuotiaat

Liitetaulukko 17. 65 - 74 -vuotiaat

Liitetaulukko 18. 75 - 84 -vuotiaat

Liitetaulukko 19. 85 ja yli 85 -vuotiaat